

Kosken Tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Työpajatyöskentelyyn osallistuneet:

Henri Partanen kunnanjohtaja

Piritta Sihvonen sivistysjohtaja

Laura Willman-Kitola sosiaalihoitaja

Mikko Salmi tekninen johtaja

Jaakko Salmi elinkeinoasiantuntija

Fiinu Seppä perheohjaaja

Anni Väätäinen sosiaalityöntekijä

Marjaana Brunou sosiaalihoitaja

Niko Neva liikuntapalveluvastaava

Tanja Saarinen kodinhoitaja/kotipalvelun työntekijä

Katja Tanskanen kodinhoitaja/kotipalvelun työntekijä

Noora Lindeberg-Kaukonen nuorisokoordinaattori

Katri Honkala hyvinvointikoordinaattori

Hyvinvointikertomus 2017–2021

Taustaa

Kunnilla on terveydenhuoltolaissa määritelty velvollisuus raportoida kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Tämä asiakirja on laajan hyvinvointikertomus sekä -suunnitelma, jossa käydään läpi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuma vuosilta 2017-2021 sekä linjataan ja asetetaan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet valtuustokaudelle 2022–2025.

Tavoiteasettelun pohjana käytetään kertomusosassa tunnistettuja haasteita ja kehittämistarpeita, hyte-kertoimeen vaikuttavia prosessi- ja tulosindikaattoreita sekä toimialojen asiantuntijoiden valmisteluun tuomia ajankohtaisia ilmiöitä. Hyvinvointisuunnitelma on hyvinvointialueiden aloittaessa vielä tärkeämpi työkalu kuin aiemmin.

Hyte-kertoimen tulosindikaattorit

Seuraavat tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8.–9.lk. Valtuustokaudella luku ollut 15–20 prosenttia. Tämä tarkoittaa, että kahdesta luokallisesta oppilaita (43 kpl 15–16 vuotiaita Koskella vuonna 2021) noin 7-9 nuorta kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat. Valtuustokaudella luku ollut 8–10 prosenttia. Tämä tarkoittaa 12–15 koulutuksen ulkopuolelle jäänyttä nuorta ikäryhmässä 17–24-vuotiaat. Kohortin koko n.150.

Ylipaino 8.–9.luokkaisilla. Valtuustokaudella luku on kasvanut 14 prosentista 27 prosenttiin. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2017 ylipainoisia oli 43:sta kuusi nuorta. Vuonna 2021 ylipainoisten määrä oli jo yli tuplaantunut (n. 12 nuorta).

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat. Valtuustokaudella luku ollut noin 7 prosenttia. Tämä tarkoittaa noin 72 ihmistä. (kohortti 1024kpl - 25–64-vuotiaat Koski tl, 2021).

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet. Valtuustokaudella luku ollut 0,5–1 %. Tarkoittaa 5–10 ihmistä.

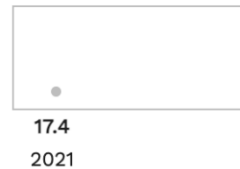
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä. Valtuustokaudella luku on ollut 650–100. Tarkoittaa karkeasti 30–6 hoitajaksota Koskella vuodessa. Kohortti 751 vuonna 2021.

Kuntajohto + elinkeino:

Sosiaalityö:

Keskusteltu, pitäisikö koulukiusaamiseen liittyvä indikaattori olla mukana tulevaisuudessa. Kodeissa ilmenevään fyysiseen väkivaltaan liittyvä indikaattori aiheutti keskustelua: Henkinen väkivalta on vähintään yhtä haitallista kuin fyysinen väkivalta, mutta vaikeaa mitata, mutta olisi tärkeää raportoida ja huomioida.

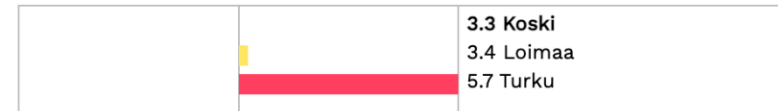
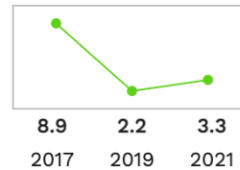
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa,
% 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)
(T) (MIN-K)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa,
% 8. ja 9. luokan oppilaista
(T) (MIN-K)

2017 - 2021

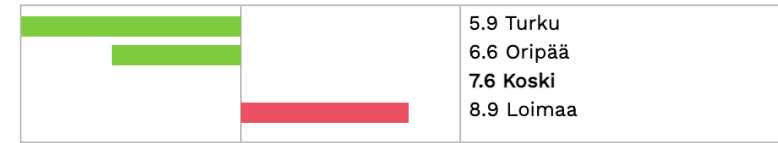
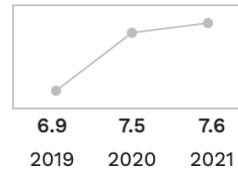
Työikäisten osalta mietittiin, mikä indikaattori kuvaisi työttömyyttä/työllisyyttä ja ilmiön moninaisuutta, koska työttömät tarvitsevat usein monenlaisia terveydenhuollon apuja. Työmarkkinatuen kuntaosuus, löytyy Kelastosta, mutta määrät todella pieniä.

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)

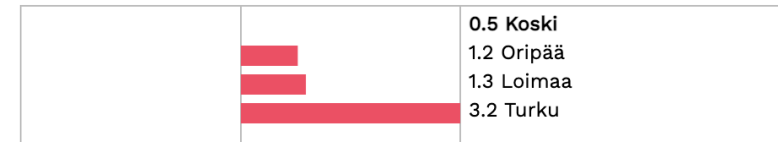
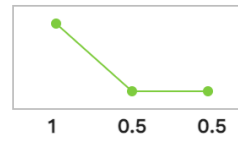

1.33
→
2016 - 2021

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (T) (MIN-A) (MIN-K)

-44.44
2016 - 2021

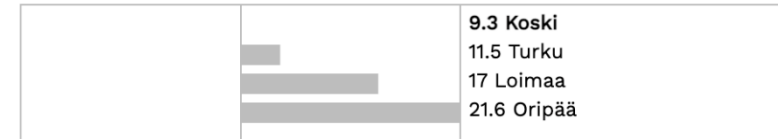
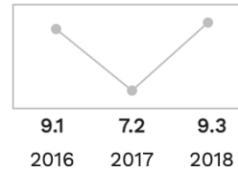

Ikäihmisten osalta keskusteltiin omaishoidon vapaista, omaishoitajien tukemisesta ja kotihoiton piirissä olevien määrästä. Kotihoiton piirissä olevat löytyvät Sotkanetistä.

Säännöllisen kotihoiton piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)

6.90
2013 - 2018

Terveydenhuolto

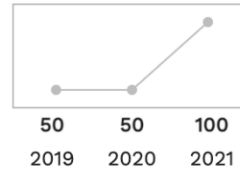
Keskusteltu hyte-työn tärkeydestä erityisesti hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Terveyden edistämisestä tulee entistä tärkeämpi peruskuntien tehtävä mm. ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyö, ikäihmisten liikunta, harrastetoiminta ja kerhot. Panostaminen vähentää kustannuksia raskaassa päässä mm. lastensuojelu, päihde- ja mielenterveyspalvelut, työllisyyspalvelut, ikäihmisten sijoitukset.

Perusopetus

Miten oppilaat saavat tukea ja apua? Meillä pystytään saamaan apua psykologin tai kuraattorin toimesta jopa saman päivän aikana, viimeistään viikon aikana. Psykologi on kunnassa ollut pitkään, mutta kuraattoritoimintaa on parannettu. Kuraattorin tuntimäärää on saatu lisättyä kolmeen päivää viikossa. Alkuun lähdettiin yhdestä päivästä viikossa. Vuoden 2021 lopulla kuraattorityössä oli täydet työtunnit hankkeen

ansiosta. -> tähän olemassa useitakin mittareita Kouluterveyskyselyssä esim. ”on saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta lukuvuoden aikana”. Ainoa tulos, joka tähän liittyen löytyi Kosken osalta:

Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla (T)

Nuorisopalvelut:

- Erittäin tyytyväinen elämäänsä vuonna 2017 oli 48,5 % ja vuonna 2021 vain 30,4 %
- 4.–5. luokkalaisista harrastaa jotakin vähintään viitenä päivänä viikossa vuonna 2017 34,1 % ja vuonna 2021 vain 23,9 %
- Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista vuonna 2017, 51,5 % ja vuonna 2021 jo 69,6 %.

Kouluterveyskyselyn tuloksia perusopetus 8. ja 9. lk

- Erittäin tyytyväinen elämäänsä vuonna 2017 oli 31,5 % ja vuonna 2021 vain 15,9 %.
- Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille vuonna 2017 oli 42,7 % ja vuonna 2021 lähes sama eli 40,4 %.
- Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain vuonna 2017 oli 34,9 % ja vuonna 2021 jo 45,5 %.

Valtuustokauden 2017–2021 hyvinvointisuunnitelman painopistealueet olivat:

Turvallisen ja osallistavan toimintaympäristön varmistaminen, jossa tavoitteena ovat ulkoilualueiden, leikkipuistojen, kevyen liikenteen väylien ja joukko-/palveluliikenteen kehittäminen sekä tilojen turvallisuus palveluissa. Myös vammaispoliittisia toimenpiteitä on esitetty ko. painopistealueen tavoitteiksi.

Kuntalaisten osallisuuden lisääminen ja järjestöyhteistyön kehittäminen, jossa tavoitteina ovat järjestöyhteistyön parempi koordinointi, kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen, järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön ja ongelmia ehkäisevän työn lisääminen sekä avustusten jakokriteerien avoimuus ja yhtenäisyys kunnassa.

Terveyden edistäminen, jossa tavoitteina ovat liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien ylläpito, hyöty- ja arkiliikunnan lisääminen, työkyvyn ylläpitäminen, työttömien aktivoinnin ja työelämään kuntoutuksen lisääminen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä aikuissosiaalityön kehittäminen, kansansairauksien ehkäiseminen ja erityisryhmien työ ja toimintakyvyn ylläpitäminen.

Työllisyyden edistäminen, jossa tavoitteina ovat aktiivinen elinkeinopolitiikka ja kaavoitus, hankintapolitiikan avoimuus, kuntatyönantajan työllistämistoimet ja työssä jaksamisen edistäminen, työllisyyden aiesopimuksen ylläpitäminen, erityisryhmien, työttömien ja nuorten työllistämisen edistäminen sekä nuorisotakuun toteuttaminen.

Tiedotuksen lisääminen kunnan palveluista ja erityisesti järjestöjen tuottamista täydentävistä palveluista, jossa tavoitteina ovat järjestö- ja kuntalaisyhteistyön lisääminen, kunnan tiedotuksen parantaminen, kunnan toimivat neuvonta- ja palveluohjausjärjestelmä sekä asiakas- ja kuntalaispalautteen kerääminen säännöllisesti sekä näiden pohjalta tehtävät toimenpiteet.

Varhaisen välittämisen ja oppilashuoltotyön kehittäminen entistä paremmaksi ja tasalaatuisemmaksi Härkätien alueella, jossa tavoitteina ovat oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelman päivittäminen uuden lain mukaiseksi, hallitun ja vaikuttavan toimintamallin luominen varhaisen tuen kehittämiseksi ja sen istuttaminen osaksi peruspalvelujen palveluvalikkoa, järjestöjen työn kytkeminen osaksi kunnan palveluja sekä perheiden arjen helpottaminen.

Monimuotoisen asuntokannan lisääminen, jossa tavoitteena on esteettömien ja pienten asuntojen ja vuokra-asuntojen tarpeeseen vastaaminen asuntopolitiikalla koko Härkätien alueella sekä lisäämällä eri elämänvaiheisiin sopivia asuntoja.

Ikäihmisten ja erityisryhmien kotona pärjäämisen tukeminen mahdollisimman pitkään, jossa tavoitteina ovat ennakoivien palvelujen saaminen tarpeeksi ajoissa, osallistumisen tukeminen, asuntotarpeen tyydyttäminen korjaamalla ja hankkimalla uusia, kotihoidon vahvistaminen, omaishoitajuuden lisääminen, kuntouttavan ryhmätoiminnan kehittäminen, tehostetun palveluasumisen ja perhehoidon riittävyyden turvaaminen, erityisryhmien tarpeiden huomioiminen, kotona asumista tukeva palvelujärjestelmä, hoitosuunnitelmien ja sijoitusten onnistuminen, toimintakyvyn tukeminen sekä kotihoidon sisällön tarkastaminen ja toimintatapojen yhtenäistäminen Härkätien alueella.

Valtuustokauden 2017–2021 toteutuneet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet toimialoittain:

Kuntajohto + elinkeino:

Valtuustolle on toimitettu vuosittain hyvinvointiraportti nähtäväksi. Kuntaan on nimetty hyvinvointikoordinaattori, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä on hyödynnetty asiakasraateja/foorumeja.

Sosiaalityö:

Oppilashuollossa koulukuraattorin resurssia on lisätty osa-aikaisesta kokoaikaiseen yläkoulussa ja lisäksi alakoulussa on osa-aikainen kuraattori.

Lastensuojelussa kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä väheni vuosina 2017–2021. Korona on heikentänyt lasten, nuorten ja vanhempien jaksamista. Etäopetus toi omat uudet haasteensa.

Mielenterveys- ja päihdetyötä tehdään Liedosta käsin. Yli 65-vuotiailla mahdollisuus keskustelukäynteihin mielenterveyshoitajan kanssa. Arjen sankarit -ryhmää on supistettu vuosien varrella, ennen se kokoontui kolme kertaa viikossa ja nykyään yhtenä päivänä viikossa kaksi tuntia.

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi maaliskuussa 2021, minkä myötä kuntaan on saatu työ- ja elinkeinotoimiston henkilöresurssia yhtenä päivänä viikossa. Kuntouttavaa työtoimintaa tulisi järjestää useissa kunnan toimipisteissä työpajan lisäksi, mutta se ei ole toteutunut. Työttömien terveydenhoitaja on tavattavissa Koskella yhtenä päivänä kuukaudessa. Työmarkkinatuen kuntaosuutta on saatu pienemmäksi.

Koronan nähdään vaikuttaneen kielteisesti ikäihmisten osallisuuteen, yleiskunnon heikkenemiseen, palveluiden sekä henkilöstön saatavuuteen. Kotihoitoon on saatu yksi toimi lisää. Kuntalaisille on ollut tarjolla digitukea kerran kuukaudessa kirjastolla.

Terveydenhuolto

Kosken TI kunta kuuluu Härkätien yhteistoiminta-alueeseen, joka järjestää ja tuottaa kunnalle perusterveydenhuollon palvelut. Myös ympäristöterveydenhuollon palvelut Kosken TI kunta hankkii Liedolta, joka toimii laajan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Härkätien yhteistoimintasopimus on voimassa vuoden 2022 loppuun.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuotetaan kunnalle Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kautta. Erikoissairaanhoidon kustannukset tulivat vuoden 2017 alusta alkaen takaisin kunnalle, eivätkä ne ole enää sen jälkeen kulkeneet yhteistoiminta-alueen kautta.

Kosken TI kunta on aktiivisesti seurannut terveydenhuollon taloutta, sekä osallistunut kuntaneuvotteluihin niin perusterveydenhuollon, kuin erikoissairaanhoidon kanssa. Korona-aika on lisännyt ja tiivistänyt yhteistyötä terveydenhuollon kanssa, sillä Härkätien pandemiatyöryhmät ovat toteutuneet säännöllisesti Liedon johtavan ylilääkärin johdolla ja alueellisen koronaa ehkäisevän työryhmän linjauksista on tiedotettu tiiviisti kuntia Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin osalta.

Erikoissairaanhoidon kustannukset alittuivat reilusti suhteessa talousarvioon vuonna 2021, ja tämä saattaa näyttäytyä myöhemmin maksettavana hoitovelkana.

Perusopetus

Kiva-koulu ohjelma käytössä. Tämän lisäksi on ollut Huomaa hyvä -ohjelma sekä Yhteispelissä tunne, vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun sekä kiusaamisen vastustamiseen. Koulukiusaamisen liittyvä indikaattori on perusopetuksen osalta tärkeä. Koulukiusaamista esiintyy Kouluterveyskyselyn mukaan Koskella ala-asteella.

Alakoulussa on järjestetty kaikki leikkii -välitunteja, jolloin liikettä on saatu koko porukalle. Talolaan on rakennettu peliareena, joka lisää liikkumista.

Yläkoulussa Liikkuva -koulu hanke, jonka tiimoilta liikuntatempauksia ja mm. yhteisiä ulkoiluja palvelukeskuksen kanssa.

Perusopetuksen indikaattorina tulevaisuudessa voisi toimia oppilashuollon toimivuus. Miten oppilaat saavat tukea ja apua. Meillä pystytään saamaan apua psykologin tai kuraattorin toimesta jopa saman päivän aikana, viimeistään viikon aikana. Psykologi on kunnassa ollut pitkään, mutta kuraattoritoimintaa on parannettu. Kuraattorin tuntimäärää on saatu lisättyä kolmeen päivää viikossa. Alkuun lähdettiin yhdestä päivässä viikossa. Vuoden 2021 lopulla kuraattorityössä oli täydet työtunnit hankkeen ansiosta.

Korona on rajoittanut toimintaa huomattavasti vuosina 2020–2021. Etäopetusta on ollut jonkin verran ja kaikkia yhteisiä toimintoja on pitänyt vähentää tai käytännössä lopettaa kokonaan.

Nuorisopalvelut:

Kosken TI kunnan Nuorisotoimella on yksi nuorisotila, jossa työskentelee tilavalvoja, mutta yhtään palkattua nuorisotyöntekijää ei kunnassa ole palkattu valtuustokaudella 2017–2021. Vuonna 2021 vapaa-aikasihteeri, joka oli vastuussa nuorisotoimesta, jäi eläkkeelle ja hallinto siirtyi hyvinvointikoordinaattorille. Lisäksi toimialalle saatiin lisäresurssia perhetyöntekijän 30 % työpanoksella ja hänet nimettiin nuorisopalveluvastaavaksi vuoden 2021 alusta. Nuorisotoimi on järjestänyt noin 2–3 kertaa vuodessa retkiä yhteistyössä Marttilan kunnan nuorisotoimen kanssa sekä noin viikon mittaisen kesäleirin alakouluikäisille. Vuonna 2021 tuli nuoristila Seukkarin pihapiiriin muutamia skeittiramppeja ja suuremman rampin rakentamiseen oli nuorisoporukalla ajatus, mutta se ei koskaan toteutunut nuorten osallistujapuutteen vuoksi.

Kosken TI ja Marttilan kuntien yhteisen nuorisvaltuuston toiminta oli erittäin vähäistä vuosina 2017–2020, mutta vuonna 2021 toiminta käynnistyi uudelleen ja alkoi kokoontua säännöllisesti noin 5–8 kertaa vuodessa. Nuorisovaltuusto on mm. järjestänyt erilaisia tempauksia kuten aamupalaa yläkoulun ja lukion nuorille, ollut mukana tapahtumissa, tehnyt aloitteita ja vastannut erilaisiin lausuntopyyntöihin.

Lasten – ja nuorten näkökulmasta 2020 ja 2021 oli haastavaa aikaa ja koronan vaikutukset alkoivat pikkuhiljaa näkymään esimerkiksi sosiaalipalvelujen kasvavana kysyntänä. Lasten ja nuorten hyvinvointi puhututti maanlaajuisesti ja mm. erilaisia koronatukia myönnettiin lähinnä varhaiskasvatuksesta perusopetukseen. Myös nuorisotoimi pyrki vastaamaan näihin esille nousseisiin korona-ajan tuomiin haasteisiin hakemalla hankerahoitusta nuorten tukemiseksi.

Nuorisotoimi haki vuonna 2021 erityisavustusta koulunuorisotyön tekemiseen ja koronarajoituksista johtuvien haittojen ehkäisemiseen. Hankkeen tavoitteena oli tuottaa ennaltaehkäiseviä lasten ja nuorten palveluja kouluissa. Tällä pyrittiin parantamaan alueen lasten ja nuorten hyvinvointia yleisesti sekä koronakriisin vaikutukset huomioiden. Hankkeella panostettiin kasvatustyön vaiheeseen, jossa vahvistettiin lasten ja nuorten hyvinvointia suojaavia tekijöitä eri keinoin estäen ja vähentäen riskitekijöiden muodostumista ja ongelmien kehittymistä. Nuorisotyön palvelujen tuominen kouluun jalkautettiin ja pyrittiin ottamaan osaksi koulun toimintarakenteita. Hankkeeseen palkattu nuorisotyöntekijä teki kasvatusta- ja hyvinvointityötä yhdessä koulujen opettajien, koulunkäynninohjaajien ja oppilashuoltoryhmän sekä kunnan eri hallintokuntien, että yhdistysten kanssa.

Hankkeen avulla saatiin myös arvokasta tietoa alueen nuorten tarpeista ja toiveista ja hanke poikikin uuden kehittämishankkeen yhteistyössä Marttilan nuorisotoimen kanssa vuosille 2022 ja 2023. Näiden hankevuosien aikana olisi tarkoitus juurruttaa uudenlaisia nuorisotyön

toimintamalleja kuntiin ja kuulla alueen nuorten toiveita ja tarpeita. Näiden kehittämishankkeiden aikana on myös pyritty osoittamaan ammatillisen nuorisotyön tarpeellisuus kunnassa ja luomaan rakenteet sen toteuttamiselle.

Lisäksi syrjäytyneille nuorille alettiin suunnittelemaan kuntouttavaa ryhmätoimintaa vuoden 2021 lopussa. Eri tilastojen valossa näytti siltä, että Koskella on paljon alle 29-vuotiaita vailla työ- tai koulupaikkaa olevia nuoria.

Liikunta:

Kunnassa laaditun hyvinvointisuunnitelman mukaan kunnassa tulisi olla turvallinen ja osallistava toimintaympäristö. Liikuntapaikkojen ja alueiden osalta tämä tarkoittaa säännöllistä tilojen, alueiden ja laitteiden kunnossapitoa. Alueita huolletaan ja ylläpidetään päivittäin sekä turvallisuutta valvotaan säännöllisesti. Tilojen esteettömyys on myös pyritty huomioimaan. Uudistuksia ovat olleet kuntosalin laajennus 2018, jääkiekkokaukalon pelialustan päivitys asfaltista hiekkatekonurmeen 2019 sekä Hevonlinnan ulkoilukeskuksen reitistön valaistuksen uusiminen ja lisääminen vuonna 2021.

Hyvinvointisuunnitelmassa on mainittu myös, että kunnassa tulee olla myös monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastus- ja osallistumismahdollisuudet. Kunnassa on ollut viimeisen viiden vuoden aikana useita erilaisia liikuntaryhmiä, jotka on suunnattu työikäisille. Ryhmissä korostuu monipuolisuus sekä matalan aloittamisen kynnyks. Esimerkkeinä ryhmäliikuntaryhmistä Zumba, kuntosalicirkit, toiminnallinen ryhmäliikunta sekä Lavis-lavatanssijumppa. Myös ikäihmisille suunnattu paljon erilaisia ryhmiä, joissa pyritään mahdollistamaan toimintakyvyn ylläpito sekä arjessa pärjääminen itsenäisesti. Koronasta johtuen vuosina 2020-2021 käytännössä kaikki ryhmäharrastukset ovat olleet enemmän tai vähemmän tauolla.

Lapsille ja nuorille järjestetty vuosittain rantauimakoulu sekä erilaisia liikuntaa sisältäviä kesäleirejä.

Liikunnan ja terveellisten elintapojen edistäminen on myös tärkeässä asemassa kunnassamme ja edellä mainittujen asioiden lisäksi olemme järjestäneet erilaisia hyvinvointiluentoja sekä liikunnallisen elämän tavan hankkeita, mm. Ikiliikkuja- sekä Liikkuva-aikuinen hankkeet.

Liikkuva aikuinen

Liikkuva aikuinen -hanke ajalla 01/2020–12/2022. Hankkeen tavoitteena on kehittää liikuntaneuvonnan ja elämäntapaohjauksen palveluketjun toimintaa kunnassa, sekä lisätä työikäisten liikkumista. Lisäksi hankkeen avulla pyritään tukemaan työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämistä. Hankkeen tarkoituksena on myös lisätä yhteistyötä kunnan sosiaali- ja terveys, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen, teknisen toimen, kolmannen sektorin, Härkätien terveyskeskuksen ja naapurikuntien välillä. Hankkeen aikana pyritään

tavoittamaan niitä työikäisiä henkilöitä, jotka liikkuvat vain vähän tai ei lainkaan. Heidän löytämiseensä etsitään hankkeen aikana erilaisia toimintamalleja, kuten terveystestauksen tapahtuma ja muut vastaavat matalankynnyksen tapahtumat.

Ikiliikkuja

Ikiliikkuja hanke ajalla 01/2020–12/2022 Tarkoituksena on tukea kotona ilman säännöllisiä palveluja asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten aktiivisuutta ja lisätä liikuntaa. Lisäksi hankkeessa tuetaan omaishoitajina toimivia ikäihmisiä järjestämällä mm. vertaistoimintaa ja ohjausta parempaan työergonomiaan. Hankkeessa luodaan uusi toimintamalli tukemaan vähän liikkuvia ikäihmisiä kunnassa. Toimintamalli pyrkii kartoittamaan kohderyhmän tarpeet kokonaisvaltaisten hyvinvointikartoitusten avulla sekä ohjaamaan ja tukemaan elintapamuutoksen tekemisessä mm. hyvinvointiryhmien avulla. Lisäksi yhteistyö kaikkien ikäihmisten parissa työskentelevien tahojen kanssa on keskeisessä roolissa.

Ympäristö:

Asuntokannan lisäämisen edistämiseksi on saatettu vireille asemakaavoitustyö uuden kerrostalokohteen sijoittumiseksi keskusta-alueelle. Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta on aktivoitu. Puistoalueiden viihtyvyyttä on kehitetty istuinryhmiä lisäämällä, kausityövoimaa käyttämällä ja alueita kunnostamalla. Keskusta-alueelle sijoittuvan Myllyrannan virkistysalueen kehittämiseksi on valmisteltu asemakaavoitustyötä. Keskusta-alueelle perustettiin maisemakukkapelto.

Kirjasto ja kulttuuri:

Kosken TI kirjasto- ja kulttuuritoimen toiminta-ajatus on tarjota kuntalaisille kulttuurista hyvinvointia, iloa ja elämyksiä. Henkilökunta on sitoutunut, kirjastoaineisto ajantasaista ja laitteita päivitetään ja uusitaan tarpeen mukaan. Kunnan muiden toimijoiden kanssa tehdään hyvää yhteistyötä ja kulttuuritoimi tukee paikallista kulttuuriharrastusta paitsi avustusten muodossa, myös esim. tarjoamalla tiloja harrastamiseen ja oppimiseen.

Kirjasto kuuluu Loisto -kirjastokimppaan, johon Kosken lisäksi kuuluvat Marttilan ja Auran kirjastot sekä Loimaan ja Pöytyän kirjastot. Loistojohtoryhmä kokoontuu tarvittaessa. Kirjastotoimenjohtaja on myös Loisto-kimppan edustaja Varsinais-Suomen AKEn Osaamisen kehittämisen työryhmässä. Virkailijoista toinen kuuluu V-S VarSat -lasten ja nuortenkirjallisuustyöryhmään ja toinen V-S kirjamessutöryhmään.

Kirjastolain mukaisesti Kosken TI kirjasto edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen sekä aktiivista kansalaisuutta.

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Valtuustokauden vuosina 2017–2018 toiminta sujui normaalisti. Kulttuuritoimi järjesti matkoja teatteriin ja musikaaleihin, Koskella vieraili esiintyjä ilahduttamassa päiväkodin ja Talolan oppilaita sekä ikäihmisiä. Kulttuuritoimi jakaa vuosittain avustuksia yhdistysten, seurojen ja yhteisöjen kulttuuritoimintaan. Vuonna 2019 jaettava summa nousi 4000 €:sta 6000 €:on. Lisäksi kulttuuritoimi myönsi vuosittaiset tunnustukset yksityishenkilöille, jotka olivat erityisesti vaikuttaneet koskelaiseen kulttuuriin. Saajasta voi antaa ehdotuksia.

Kirjastossa kävi kirjailijavieraita ja muita esiintyjä. Nämä tilaisuudet pidettiin Koski-salissa, joka on helposti muunneltavissa ja toimii hyvin esiintymistilana. Kirjaston näyttelytilassa oli useita kuukausittain vaihtuneita taidenäyttelyitä. Kirjallisuutta ja muuta aineistoa on ollut esillä jatkuvasti eri teemojen ympärillä, vähintään oli esillä kiinnostavia uutuuksia. Kirjasto teki tiivistä yhteistyötä päiväkodin ja Talolan koulun kanssa ja luokat ja ryhmät kävivät säännöllisesti kirjastossa lainaamassa luettavaa. Koulukeskuksen oppilaat kävivät myös lainaamassa opettajan johdolla. Talolan koulun kanssa yhteistyössä toteutettiin Loistava lukudiplomi -lukukampanjaa ja kirjasto järjesti lukuvuoden päätteeksi Loistava lukija -juhlat. Kirjavinkkauksia ei järjestetty kirjavinkkarin hoitovapaan aikana. Kesäisin oli kesälukukampanja niin lapsille kuin aikuisillekin.

Yhteistyötä tehtiin mm. Somero-opiston, Koskelta Yrittäjien, Maaseutunaisten, MLL:n ja Eläkeläisten kanssa erilaisten esiintymisten, näyttelyiden ja tilaisuuksien sekä retkien järjestämisessä.

Henkilökunta osallistui aktiivisesti koulutuksiin ja Turun ja Helsingin vuosittaisille kirjamesuille sekä Dekkaripäivään kuten myös mahdollisiin muihin kirjallisuuteen liittyviin tilaisuuksiin ja päiviin.

Koronavuodet 2019–2021 ja koronaan liittyvät rajoitukset muuttivat kirjaston toiminnan peruspalveluksi, jota pystyttiin toteuttamaan rajoituksista huolimatta kohtalaisen hyvin lukuun ottamatta sulkuaikaa keväällä 2019. Rajoitusten vuoksi oli ajanjaksoja, jolloin tilaisuuksia eikä esiintymisiä voinut järjestää eikä myöskään näyttelyitä, koska asioinnin kirjastossa tuli sujua nopeasti ja vain välttämättömät asiat hoitamalla. Myös lehtilukusalit oli suljettu jonkin aikaa. Kirjastolla oli korona-aikana palveluna ”Kirjakassi”, joka koottiin aineistosta asiakkaan toiveitten mukaan tai henkilökunnan suosituksista. Rajoitukset kohdistuivat aukiolon ja toiminnan lisäksi asiakasmäärään, joka ei kerralla saanut ylittää tiettyä henkilömäärää.

Palaute koronarajoitusten aikana ja sen jälkeen osoitti, miten tärkeä palvelu ja henkireikä kirjasto monelle on. Päivittäinen lehdenluku on monille rutiini, josta ei haluta tinkiä ja yhteiskunnan ollessa suljettu kirjallisuus tarjosi pakopaikan epävarmasta tilanteesta.

Tulevaisuuden haasteena nähdään digitaitojen välittäminen ikäihmisille ja nuorten lukemisharrastuksen väheneminen. Digitaitojen lisäämiseen tarjoaa mahdollisuuksia syksyllä 2022 täydellä teholla starttaava hanke Digitaitoja ikäihmisille. Nuorten lukuharrastuksen väheneminen on maanlaajuinen ongelma ja siihen etsitään ratkaisuja lukuisissa työryhmissä ja kirjastojen välisellä yhteistyöllä.

Kosken TI hyvinvointisuunnitelma 2022–2025

Suunnitelma kattaa yhdessä hyvinvointikertomuksen kanssa valtuustokauden 2022-2025. Sen toteutumista, hyvinvoinnin edistämiseen tulevana vuonna varattavia voimavaroja sekä toiminnan painopistealueiden päivittämistarvetta seurataan vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Ohjelman tarkistamisesta vastaa moniammatillinen Kosken Verkko.

Hyte-kerroin

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (14 kpl) ja tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Indikaattorit on esitelty alla.

Hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (14 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".

Kuntajohto

- Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.
- Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.
- Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.
- Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.
- Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämissä hyödynnetään asiakasraateja/foorumia.

Liikunta

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.
- Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA).
- Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Peruskoulu

- Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty terveydenhuoltolain edellyttämällä aikavälillä kolmen vuoden välein.
- Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa poissaolojen kokonaismäärä on tiedossa.
- Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa on käytössä pitkät liikuntavälitunnit.
- Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta (2008, 2017) koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Hyte-kertoimen tulosindikaattorit

Hyte-kertoimen tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä:

- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8.–9.lk.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat.
- Ylipaino 8.–9.luokkaisilla.
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat.
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen varattavia voimavaroja sekä toimintasuunnitelma toimialoittain

Kuntajohto + elinkeino:

Valtuusto käsittelee hyvinvointiraportin kerran vuodessa. Talousarviossa huomioidaan vuosittain hyte-kerroin. Tarkastuslautakunta käsittelee hyvinvointiraportin kerran vuodessa sekä hyte-kertoimen. Kuntaan on nimetty hyvinvointikoordinaattori, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Kuntaan tulee nimetä vielä Hyvinvointiohjausryhmä, joka koostuu vähintään kunnanjohtoryhmästä sekä muista keskeistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainhenkilöistä. Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja.

Aikataulu: Hyvinvointiraportti toimitetaan tarkastuslautakunnalle helmikuussa. Hyvinvointiohjausryhmä käsittelee lausunnon ja hyte-kertoimen touko-kesäkuussa. Talousarviovaikuttaminen syyskaudella.

Sosiaalityö

Sosiaalihuoltolain mukaisina perhepalveluina ja lastensuojeluna järjestetään lapselle ja perheelle erilaisia tukitoimia. Kunnassa työskentelee lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perheohjaaja ja perhetyöntekijä.

Lastensuojelulla on kolme perustehtävää: lasten yleisiin kasvuoloihin vaikuttaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja varsinainen lasten suojelutehtävä.

Ehkäisevällä lastensuojelulla tarjotaan apua ja tukea riittävän varhain, jolloin ehkäistään ongelmien syntymistä tai pahenemista. Tärkeä tehtävä ehkäisevän työn toteuttamisessa on neuvolalla, päivähoidolla ja koululla. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvillä toimilla ehkäistään varsinaisen lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tarvetta.

Perheneuvolapalvelut kunta hankkii Liedosta. Perheneuvola tarjoaa tukea vanhempana olemiseen, lapsen tai nuoren ongelmiin sekä perheen kriisitilanteisiin.

Turun perheoikeudellinen yksikkö hoitaa lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisiin sekä elatusapuun liittyvien asioiden käsittelyä ja vastaa isyyden selvittämiseen liittyvistä asioista.

Aikuissosiaalityössä tuetaan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen hyvinvointia ja itsenäistä selviytymistä sekä edistetään turvallisuutta. Perustoimeentulotuen käsittelyn siirryttyä Kelalle 1.1.2017, jäi kuntaan edelleen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen.

Näiden viimesijaisten toimeentuloturvan muotojen avulla autetaan tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin.

Vammaisille henkilöille järjestetään vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluja, sekä henkilökohtaista apua. Lyhytaikaista apuvälinelainausta järjestetään Härkätien kuntayhtymän kautta. Asumis- ja laitospalvelut hankitaan ostopalveluina.

Sosiaalityön kokonaisuutta täydentää virka-ajan ulkopuolella sosiaali- ja kriisipäivystys, jonka Kosken TI kunta hankkii ostopalveluna Turun hallinnoimalta sosiaali- ja kriisipäivystykseltä.

Kunnassa toimii oma työpaja, joka tarjoaa palveluja oman kunnan asukkaiden lisäksi myös lähikunnille, tällä hetkellä lähinnä Marttilalle. Työllistämispalveluissa ja työpajatoiminnassa on palvelut kohdennettu erityisesti vailla koulutusta oleville nuorille sekä pitkäaikaistyöttömille. Nuorten osalta on tavoitteena tukea nuoren omia elämäntaitoja ja sosiaalista vahvistumista. Työpajatoimintaa koordinoi työpajaohjaaja.

Sosiaalihuollon palvelujen järjestämismvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Terveydenhuolto

Terveyspalvelut tukevat ja edistävät väestön terveyttä, toimintakykyä sekä hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät niihin liittyviä ongelmia. Terveyspalvelut tuottaa Härkätien yhteistoiminta-alue, jonka jäsen Kosken TI kunta on.

Kosken TI terveysasemalla tarjotaan äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolapalveluja sekä lastenneuvolapalveluja. Äitiysneuvolassa seurataan äidin ja kehittyvän lapsen terveydentilaa ja tuetaan vanhemmuuteen valmistautumisessa.

Perhesuunnitteluneuvolassa opastetaan raskauden ehkäisyyn ja ajoitukseen liittyvissä asioissa. Lastenneuvolassa seurataan lapsen kehitystä ja terveydentilaa vauvasta kouluikään ja tuetaan vanhempia yksilöllisesti kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä.

Kouluterveydenhuollossa jatketaan lastenneuvolassa alkanutta terveydentilan seuranta.

Yhteistoiminnassa vanhempien, oppilaiden, opettajien ja erityistyöntekijöiden kanssa pyritään turvaamaan lapsen ja nuoren kasvu, kehitys ja hyvinvointi. Perusterveydenhuollon vastaanotto järjestetään Kosken TI terveysasemalla arkipäivisin ja suun terveydenhuollon vastaanotto Kosken TI hammashoitolassa arkipäivinä.

Erikoissairaanhoidon palveluiden järjestämisestä vastaa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. Terveystieteiden palvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Varhaiskasvatus ja koulutus

Lapsille järjestetään varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia tai huoltajien tarpeiden mukaan kokopäiväisesti päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tarjota monipuolista pedagogista toimintaa ja edistää lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään tai opiskeluun.

Kosken TI varhaiskasvatukseen kuuluu kaksi yksikköä, päiväkotit Naavatassu ja Töpöhännän tupa. Naavatassussa toimii kolme lapsiryhmää ja Töpöhännän tuvassa yksi lapsiryhmä.

Perusopetuslain säätelemä esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Esiopetusta järjestetään tarpeen mukaan sekä päiväkotit Naavatassussa että Töpöhännän tuvassa.

Päiväkodin lisäksi varhaiskasvatusta tarjoavat kunnan perhepäivähoitajat. Kunnan tarjoaman varhaiskasvatuksen vaihtoehtoina ovat kotihoidontuki ja yksityisen hoidon tuki sekä kotihoidon kuntalisä.

Varhaista tukea toteutetaan varhaiskasvatuslain mukaisella kolmiportaisen tuen mallilla 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatuksessa työskentelee yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Erityisopettaja havainnoi, arvioi ja suunnittelee tukitoimia yhdessä henkilöstön ja moniammatillisen tiimin kanssa.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan jaetun pedagogisen johtamisen mallia. Varhaiskasvatusta ohjaavat arvot ovat turvallisuus, kunnioitus, luottamus ja oikeudenmukaisuus, lapsilähtöisyys sekä pedagogisen laadun ylläpitäminen.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän tapaamiset esiopetuksessa etenevät vuosisuunnitelman mukaan. Tapaamisiin osallistuvat varhaiskasvatuksen erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, esiopettaja sekä varhaiskasvatusjohtaja tarvittaessa.

Perusopetusta järjestetään 1-6 luokkalaisille Talolan koulussa. Koulun tavoitteena on kehittyä monipuolisia opintomahdollisuuksia tarjoavana kouluna, joka edistää oppilaan persoonallisuuden kaikenpuolista kehittymistä, tukee jatko-opintojen kannalta tarpeellisten valmiuksien saavuttamista

sekä luo edellytykset suotuisalle sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle sekä ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot. 7-9 luokkalaisille perusopetusta tarjotaan Kosken Seudun yläasteella, joka on seutukunnallinen yläkoulu, jossa oppilaita on pääosin Kosken TI, Marttilan ja Loimaan (ent. Mellilän) kunnista. Lisäksi koulussa on oppilaita Somerolta ja Salosta (ent. Kuusjoen).

Erityisopetus on integroitu yleisopetuksen yhteyteen. 1-6 vuosiluokkien oppilaille järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa. Varsinaista aamu- ja iltapäivätoimintaa täydentää yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa järjestettävä kerhotoiminta. Pidentetyn oppivelvollisuuden piiriin lukeutuvilla oppilailla on oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan myös vuosiluokilla 7.-9.

Yleissivistävää toisen asteen koulutusta Kosken TI kunnassa tarjoaa Kosken lukio. Ammatillista toisen asteen koulutusta lähialueella järjestävät Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä sekä Salon seudun koulutuskuntayhtymä. Kosken TI kunta on kummankin koulutuskuntayhtymän jäsen.

Kouluissa sekä esikoulussa toteutetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä oppilashuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisesti. Yhteisöllistä oppilashuoltoa koordinoivat koulujen omat koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät (KOR). Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti vähintään kerran lukukaudessa. Yksilökohtaisen oppilashuollon palveluja ovat kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä tarvittaessa koottava yksittäisen oppilaan asioita käsittelevä monialainen asiantuntijaryhmä (MAR). Monialaisen asiantuntijaryhmään kutsutaan oppilaan ja huoltajan lisäksi tarvittavat asiantuntijajäsenet, esimerkiksi luokanvalvoja ja erityisopettaja. Tarkemmat oppilashuoltotoiminnan sisällön kuvaukset ovat Kosken TI ja Marttilan kuntien oppilashuoltosuunnitelmassa.

Kosken TI kunnassa on oppilashuollon resurssina 100% psykologin toimi ja 100% kuraattorin toimi. Psykologin ja kuraattorin resurssista myydään Marttilan kunnalle kunnan tarvitseva määrä. 1.1.2023 alkaen oppilashuoltopalvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle.

Nuoriso- ja vapaa-ajanpalvelut:

Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelujen kokonaisuuteen kuuluvat nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, kirjastopalvelut sekä kulttuuripalvelut. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua sekä kaikkien kuntalaisten harrastus- ja osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia ja aktiivisia harrastus- ja vapaa-ajanpalveluita sekä mahdollisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen.

Liikunta- ja nuorisotoimi tarjoavat kuntalaisille erilaisia vapaa-ajanpalveluja, kuten harrasteryhmiä, retkiä, leirejä, tapahtumia, koulutusta ja avointen ovien toimintaa nuorisotalolla. Liikuntatoimi ylläpitää ja kehittää kunnan liikunta- ja ulkoilualueita. Lisäksi liikunta- ja nuorisotoimet tukevat paikallisten yhdistysten, järjestöjen ja kuntalaisryhmien toimintaa hyvinvointilautakunnan myöntämien avustusten muodossa.

Nuorisotyössä tehdään seutukunnallista yhteistyötä (SENU) Loimaan, Marttilan ja Oripään kuntien kanssa. Seutukunnallisella yhteistyöllä turvataan niitä nuorisotyön palveluita, joihin yksittäisen kunnan resurssit eivät riitä. Liikuntatoimissa tehdään nuorisotoimen tavoin tiivistä yhteistyötä sekä seutukunnan muiden kuntien että järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Tulevaisuudessa liikunnan osalta seurattavat indikaattorit tulevat olemaan alla olevat seitsemän kohtaa:

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus
- Työikäisten liikunta-aktiivisuus
- Ikääntyneiden liikunta-aktiivisuus
- Liikkumis- ja toimintaesteisten liikunta-aktiivisuus
- Liikunta- ja urheiluseuratoimintaan osallistuvien lasten ja nuorten suhteellinen osuus
- Liikuntapaikkojen käyntitiedot
- Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (Move!-mittaukset)

Kirjasto- ja kulttuuritoimen päämääränä on edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen sekä jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kirjasto pyrkii tarjoamaan kaikille kuntalaisille ajantasaista tietoa ja uudistuvia kokoelmia vapaa-ajan kulttuuri- ja virkistystarpeisiin sekä opiskeluun ja elinikäiseen oppimiseen. Lasten ja nuorten lukuinnon kasvattamiseen pyritään koulun ja kirjaston yhteistyötä lisäämällä.

Toiminnan itsearviointilla pyritään kartoittamaan eri käyttäjäryhmien muuttuvat tarpeet ja vastaamaan niihin tarjoamalla kehittyviä kirjastopalveluja, sekä järjestämällä eri kohderyhmät huomioivia kulttuuritilaisuuksia.

Ympäristö:

Ympäristön kehittämiseen liittyvät maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen, kuntasuunnittelu (esim. kaavoitus, liikennesuunnittelu sekä katujen ja viheralueiden suunnittelu), ympäristön rakentaminen ja ylläpito, kiinteistöjen ylläpito ja asuminen sekä joukkoliikenne ja kuljetuspalvelut.

Lisäksi luonto- ja lähiympäristön kehittäminen ja ylläpitäminen luontoarvot huomioon ottaen esim. laavut ja luontopolut, lähiympäristöt kuntalaisille saavutettavissa. Ympäristön kehittämisessä tulisi huomioida myös lasten luontosuhteen kehittyminen/tukeminen.

Perusopetuksen tarkoituksena on ohjata oppilaita ymmärtämään ja omaksumaan kestävä elämäntapa. Talolan koulussa tuetaan lapsen luontosuhteen kehittymistä ja tukemista. Parhaiten ympäristön merkitys ja ajatus kestävästä elämäntavasta avautuvat lapsen omakohtaisen luontosuhteen kautta. Lapsen luontosuhteen kehittymistä tuetaan mm. opettamalla lapsia ja nuoria omaksumaan kestävä elämäntapa, johon kuuluu taloudellinen ja sosiaalinen puoli.

Muu palvelutarjonta

Sähköiset palvelut on koottu kunnan kotisivuille, ja ne löytyvät kaikki samasta paikasta. Sähköisiä asiointipalveluita ovat: Ilmoita tapahtuma kalenteriin (yhdistyksille ja seuroille), Ilmoita tietoja kuntatiedotteeseen (yhdistyksille ja seuroille), Kiinteistöhuoltokutsu, Kuluttajan e-lasku, Kuntalaisaloite.fi, Loisto verkkokirjasto, Lupapiste, Vesimittarilukemailmoitus ja Auranmaan yritys- ja palveluhakemisto. Lisäksi kotisivuilta peruskouluun ja varhaiskasvatukseen on suunnattu omat sähköiset palvelut. Myös terveydenhuollolla on oma sähköinen ajanvarausjärjestelmä. Diginuuvonta -palveluita järjestetään Digtaitoja ikääntyneille hankeen avulla 2022–2023, lisäksi kunta on liittynyt Loimaan seudun digituenverkostoon. Lisäksi kuntaan on nimetty oma digituenvyhteyshenkilö sekä koottu työryhmä suunnittelemaan palvelumallia, myös paikallisen eläkeyhdistyksen edustajia on kutsuttu mukaan. Lisäksi kunta kokoaa sähköisten tiedotteiden lisäksi paperisen kuntatiedotteen kolme kertaa vuodessa, joka jaetaan kaikkiin kotitalouksiin. Kuntatiedotteesta löytyvät kaikki kunnan ajankohtaiset palvelut sekä yhdistysten ja seurojen tarjonta. Tiedote löytyy myös sähköisenä kunnan kotisivuilta.

Elintapaohjauksen palvelutarjottimelle on koottu alueella toimivia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä sekä ravitsemukseen, painonhallintaan ja unettomuuden lääkkeettömään hoitoon liittyviä palveluja. Elintapaohjauksen palvelutarjotin löytyy kunnan kotisivuilta osoitteesta: www.koski.fi/elintapaohjaus/.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämiseen liittyy oleellisesti paikallinen ja alueellinen verkostotyö. Hyvinvointikoordinaattori kuuluu Varsinais-Suomen hyte-koordinaattoreiden verkostoon. Kunnassa toimii monialainen yhteistyöryhmä Kosken Verkko, joka vastaa lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien laadinnasta ja niiden seurannasta sekä toimii nuorten palvelu- ja neuvontaverkostona. Kuntaan on koottu hyvinvointikoordinaattorin työn tueksi myös hyvinvointityöryhmä, johon kutsutaan mukaan myös yhdistysten edustaja/edustajia. Hyvinvointiryhmä koostuu eritoimialojen työntekijöistä. Tarvittaessa hyvinvointikoordinaattori kutsuu kokoon myös muita yhteistyöryhmiä, kuten koronakriisin aikana koottu omaishoitajien asioihin perehtynyt työryhmä.

Kunta on tunnettu aktiivisesta järjestö- ja seuratoiminnastaan. Kunnassa toimii noin neljäkymmentä aktiivista yhdistystä ja seuraa. Noin puolet kuntalaisista kuuluu johonkin yhdistykseen tai seuraan. Järjestöaktiiveja on paljon väestömäärään nähden. Vapaaehtoistyö on koordinoitu

kunnan, seurakunnan ja järjestöjen kautta. Vapaaehtoistyön merkitys kasvaa kunnassa erityisesti väen ikääntyessä ja tähän onkin panostettu mm. erilaisten kehittämishankkeiden avulla, joissa yhtenä tavoitteena on lisätä vapaaehtoistyötä.

Yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten sekä seurakunnan kanssa muodostaa olennaisen tärkeän osankunnan hyvinvointipalveluiden kokonaisuudesta. Seura- ja yhdistystoiminnan neuvontapalveluista vastaa hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvointikoordinaattori ylläpitää yhdistysrekisteriä ja vastaa tiedostuksesta sekä järjestää mm. yhdistysiltoja noin 3 kertaa vuodessa. Erityisesti osallistumismahdollisuuksia, vapaa-aika- ja harrastustoimintaa järjestettäessä muodostaa kolmannen sektorin toiminta suuren osan palvelutarjonnasta. Kuntaan on luotu oma kunta-järjestöyhteistyön malli, jossa kuvataan kaikki keskeiset toimintamallit ja yhteistyönperiaatteet kunnan ja yhdistysten välillä, malli on luettavissa kunnan kotisivuilta osoitteesta www.koski.fi. Yhteistyö tulee entisestään korostumaan tulvaisuudessa hyvinvointialueen tuomien muutosten myötä.

Kunnassa on kunnan omistama yhdistystalo, jonka tiloja yhdistykset voivat maksutta käyttää. Talossa löytyy kokoontumis-, toimisto- ja varastotiloja. Muita kunnan omistamia tiloja, jotka on tarkoitettu myös yhdistysten käyttöön, ovat Hevonlinnan ulkoilukeskus, jossa on mm. talousrakennus ja grillikota sekä Liipolan järven uimaranta, jossa on saunarakennus takkatiloineen. Paikkakunnan seurojen, yhdistysten ja järjestöjen liikuntatoiminta on kunnan omistamissa liikuntatiloissa (liikuntahalli ja urheilukentät) maksutonta ja varaukset voi tehdä suoraan erilliseltä nettisivustolta osoitteesta www.koski.varaus.fi

Kunta jakaa eritoimialoille (kulttuuri, liikunta ja nuoriso) suunnattuja avustuksia, jotka ovat läpinäkyviä ja niillä on selkokieliset ohjeet, ja yhteyshenkilönä toimii kunkin toimialan viranhaltija. Kunta jakaa myös erillisiä hankekohtaisia avustuksia. Avustuksia voi hakea kevyellä menettelyllä ja tarvittaessa myös ympäri vuoden.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantataulukko

1 = toteutus heikko tai alkuvaiheessa

2 = toteutunut osittain tai kohtalaisesti

3 = toteutunut hyvin, päämäärä saavutettu

Päämäärä	Päämäärän saavuttamista tukevat tavoitteet	Arvio toteutumisesta 1-3	Selvitys toteutumisesta
Turvallinen ja osallistava toimintaympäristö			
Turvallinen asuin- ja liikenneympäristö	<p>Hallintokuntien yhteistyö ja eri väestöryhmien näkökulman huomioiminen asuin- ja liikenneympäristön suunnitteluvaiheessa.</p> <p>Liikkumisen esteettömyyttä tukeva ympäristö- ja liikennesuunnittelu</p> <p>Teiden ja kevyen liikenteen väylien lisärakentaminen tarpeita vastaavasti. Eri väestöryhmien tarpeet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaavoituksessa.</p> <p>Liikenneturvallisuuden edistäminen</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>1</p>	<p>Tekninen toimi on toteuttanut hankkeita yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.</p> <p>Tekninen toimi toteuttaa.</p> <p>Kevyen liikenteen väylät ovat puutteelliset. Yleiskaavassa otettu huomioon kevyen liikenteen väylien tarve.</p> <p>Liikenneturvallisuustyöryhmä. Liikennesuunnittelun koordinaattori Loimaan seutukunnalle.</p> <p>Käytännön toteutuksen vahvistaminen esim. liikennekasvatus</p>
Viihtyisät ja turvalliset toimitilat lasten ja nuorten palveluissa	<p>Hallintokuntien yhteistyö ja eri väestöryhmien näkökulman huomioiminen kunnan toimitilojen suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja peruskorjaamisessa.</p> <p>Koulukeskuksen piha- ja liikennejärjestelyt.</p> <p>Talolan koulun piha- ja liikennejärjestelyt</p> <p>Tehostetaan leikkipaikkojen turvallisuussäädösten huomioimista ja noudattamista.</p> <p>Yhdistystalon saneeraus sisä- ja ulkopintojen osalta.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>2</p>	<p>Hankekohtaisesti, osallistavan budjetoinnin menetelmien hyödyntäminen</p> <p>Koulukeskuksen ympäristön asfaltointi.</p> <p>Suunnitelma tehty ja toteutus 2023</p> <p>Toteutunut.</p> <p>Teknisen investointisuunnitelmassa</p>

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

<p>Monipuoliset ja aktivoivat harrastus- ja osallistumismahdollisuudet virikkeellisemmiksi ja liikkumaan aktivoiviksi</p>	<p>Koulujen pihojen kehittäminen nykyistä virikkeellisemmiksi ja liikkumaan aktivoiviksi</p> <p>Kirjaston palvelutason ja hyvän kulttuuriyhteistyön ylläpito.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen nykyisen mallin mukaisesti</p> <p>Kerho- ja harrastustoiminnan lisääminen ja monipuolistaminen tiiviissä yhteistyössä järjestösektorin kanssa</p> <p>Liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien kehittäminen</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>3</p>	<p>Koulujen pihojen kehittämistä jatketaan.</p> <p>Hyvinvointilautakunta toteuttaa.</p> <p>Sivistystoimi toteuttaa.</p> <p>Harrastamisen Suomen malli alk. syksy 2022</p> <p>Keskustan kuntoradan valaistuksen uusiminen 2023-2024</p>
<p>Turvallinen ja välittävä työilmapiiri ja oppimisympäristö, yhteisöllisyys ja maaseutumaisuus</p>	<p>Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmien työ</p> <p>Koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen</p> <p>Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma varhaiskasvatuksessa</p> <p>Koulun, varhaiskasvatuksen ja nuorisotyön ajantasaiset kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat</p> <p>Nykyaikainen, oppimista tukeva oppimisympäristö</p> <p>Yhdistysten ja kunnan yhteistyön kehittäminen</p>	<p>3</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>Toiminta vakiintunut.</p> <p>Kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen lisääntynyt. Some-kiusaamiseen puuttuminen. KiVa Koulu menetelmän hyödyntäminen.</p> <p>Käytössä</p> <p>Suunnitelmat ajan tasalla.</p> <p>Oppimisympäristö on ajantasaistettu. Digivalmiuksia kehitetään edelleen.</p> <p>Kunta-järjestöyhteistyömalli on rakennettu.</p>

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Varhainen tukeminen			
Vanhempien osallisuus	Tiivis kodin ja koulun sekä kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö	3	Toteutuu
	Ehkäisevä perhetyö	1	Perhetyötä saatavilla myös ilman lastensuojelun asiakkuutta, sosiaalihuoltolain mukaisena yleisenä perhepalveluna.
	Lapsiperheiden kotipalvelu	3	Palvelua tarjotaan maksuttomana matalalla kynnyksellä.
	Vanhempien tukeminen perheiden mediakasvatuksessa	2	Panostetaan mediakasvatukseen.
Palvelujärjestelmä alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä tukena (neuvola, varhaiskasvatus, perhetyö, kotipalvelu)	Neuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja perhetyössä on yleistieto palvelujärjestelmästä ja siitä, minne mihinkin asiaan liittyen voi ottaa yhteyttä.	2	Kosken Verkko toimii yhtenä tietoa välittävänä tahona.
	Ensimmäistä lasta odottaville perheille järjestetään perhevalmennusta.	3	Toteutuu neuvolan kautta.
	Martinkosken seurakunta järjestää joka maanantai lapsiperheille perhekerhon sekä päiväkerhoja. Kummatkin toimintamuodot ovat kaikille avoimia.		
Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto	Nuorille suunnattujen palvelujen saavutettavuus yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.	2	Kosken Verkko toimii monialaisena yhteistyöryhmänä.
Mielenterveyden ravitsemusterveyden lisääminen	Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö	1	Yhteistyössä sivistys- ja nuorisotoimi. EPT käynnistetty kouluilla, mutta tavoitteena luoda Kosken-malli, tiivis yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
	Ravitsemusterveyden lisääminen /ylipainon ehkäisy (energiajuomakielto kouluille)	1	Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Työikäisten hyvinvointisuunnitelman seurantataulukko

1 = toteutus heikko tai alkuvaiheessa

2 = toteutunut osittain tai kohtalaisesti

3 = toteutunut hyvin, päämäärä saavutettu

Päämäärä	Päämäärän saavuttamista tukevat tavoitteet	Toimenpiteet	Arvio toteutumisesta 1-3	Vastuutaho ja selvitys toteutumisesta
Turvallinen ja osallistava toimintaympäristö	Turvallinen asuin- ja liikenneympäristö	Esteettömyyssuunnitelma Liikenneturvallisuuden edistäminen Liikenneturvallisuussuunnitelma Kehitetään kevyen liikenteen käytön mahdollisuuksia. Jalkakäytävien lisääminen.	1 3	Tekniset ja ympäristöpalvelut Liikenneturvallisuustyöryhmä. Liikennesuunnittelun koordinaattorin palkkaaminen Loimaan seutukunnalle. Tekniset ja ympäristöpalvelut
	Terveellinen elinympäristö	Huomioidaan eri väestöryhmien ja erityisryhmien hyvinvointiin liittyviä tarpeita kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa. Teknisten ratkaisujen mm. valaistus hyödyntäminen kuntaympäristön turvallisuuden edistämiseksi. Liikuntapaikkojen ylläpito ja niiden turvallisuuden varmistaminen säännöllisillä tarkastuksilla ja ylläpidolla. Keskustan viihtyvyyden lisääminen yleisesti sekä erityisesti torialue ja Myllyranta		Kunnanjohtaja/johtoryhmä Tekniset ja ympäristöpalvelut Vapaa-aikatoimi sekä Tekniset ja ympäristöpalvelut Tekninen ja kunnanhallitus (aluearkkitehti)
Työikäisten aktiivisuuden ja elämänhallinnan lisääminen	Monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastus- ja osallistumismahdollisuudet.	Monipuolisen kulttuuri-, harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan tarjoaminen kuntalaisille tiiviissä yhteistyössä kansalaisopiston ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toistuvat palvelukyselyt, vähintään kerran valtuustokaudessa.		Hyvinvointitoimiala

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Terveyden edistäminen	Liikunnan ja terveellisten elintapojen edistäminen	Monipuolisten ja matalankynnyksen liikuntaryhmien tarjoaminen työikäisille. Liikkumiseen kannustavat tempaukset ja tapahtumat. Elintapaohjauksen palvelutarjottimen jatkuva päivittäminen	3 1	Hyvinvointi- ja sotepalvelut Hyvinvointialue
	Päihteiden aiheuttamien ongelmien vähentäminen	Kunnassa nimetty ept-yhdyshenkilö on sosiaalihoaja. Kartoitetaan kunnan ept-tilanne: ept-työryhmän käynnistäminen ja Härkätien ept-suunnitelma. Päihteiden käytön haitoista tiedottaminen sekä terveisiin elämäntapoihin ohjaaminen terveydenhuollossa. Päihteet ja rahapelaaminen puheeksi kaikissa sote-palveluissa. PAKKA-toimintamallin selvittäminen. Palvelujen tavoitettavuusongelma koska palvelut Härkätien terveyspalveluiden alla.	1	Sosiaalitoimi, sote-palvelut Hyvinvointialue
	Mielenterveyden edistäminen	Mielenterveyttä edistävien voimavarojen esille nostaminen ja yksilöllisten voimavarojen tunnistaminen terveydenhuollossa harrasteryhmissä sekä muissa kunnan palveluissa. Itsehoitoon ohjaavat menetelmät. Arkeen voimaa –toimintamallin käynnistäminen vuonna 2022-2023. Palvelujen tavoitettavuusongelma koska palvelut Härkätien terveyspalveluiden alla.	1	Hyvinvointi- ja sotepalvelut Hyvinvointialue
	Vanhemmuuden tukeminen	Vanhemmuutta tukevien luentoja ja koulutusten järjestäminen. Erityistä tukea tarvitsevien vanhempien vertaistukiryhmät yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	2	Sivistystoimi, Sosiaalitoimen perhepalvelut, hyvinvointipalvelut, MLL, SRK, Loimaan Seudun OmaisOiva
	Ravitsemusterveyden lisääminen	Ravitsemusterveyden edistämistä tukevien toimien selvittäminen ja mahdolliset hyvinvointialueen tuomien uusien toimintamallien käynnistäminen.	1	Ravitsemus- ja puhtaanapito- ja terveyspalvelut, hyvinvointipalvelut sekä hyvinvointialue
Työllisyyden edistäminen	Yritysten toimintaedellytysten kehittäminen	Elinkeinotyön kehittäminen kunnassa, mm. yrittäjien tapaamiset sekä vuoropuhelu yrittäjien ja kunnan välillä, elinkeinoasiantuntijan palveluiden kehittäminen ja avoimen vuoropuhelun ja viestinnän lisääminen yrittäjien kanssa. Oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien kartoitus kunnassa, ei toimi resurssien puutteen vuoksi. Ja käynnistää kouluyritysyhteistyötä.	2 2	Elinkeinoasiamies ja kunnanjohto Elinkeinoasiantuntija ja kunnanjohto
	Aikuiskoulutuksen mahdollisuuksien kehittäminen			

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

	Työkyvyn ylläpitäminen	Hankkeet ja vapaa-aikatoimen palvelut	3	Hyvinvointipalvelut
	Työllistymisen tukeminen	Työttömien terveystarkastukset ja niiden hyödyntäminen terveellisiin elintapoihin ohjaamisessa. Työkokeilut sekä kuntouttava työtoiminta. Työpajatoiminnan kehittäminen.	2	Sosiaaliohjaaja, Työpaja siirtymässä hyvinvointialueelle
Pitkäaikais-työttömien aktivointi työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin.	Pitkäaikaistyöttömien määrä pysyy hallinnassa.	Työpajatoiminta ja kunnan sosiaaliohjaajan palvelut. Yhteistyö TE-toimistojen kanssa. Työvalmentaja Työpajalla ensisijaisesti nuorille, myös työikäisille.	2	Työpaja, sosiaaliohjaaja, yhteistyöverkostot
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Asiakasosallisuuden lisääminen	Kuntalaisille tehtävät palvelukyselyt joka toinen vuosi. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa. Kunta on niin pieni ja byrokratia niin matala, että luonteva kokemusasiantuntijayhteistyö päätöksenteon valmistelussa ei vaadi erityistä osallisuusrakennetta. Kunnassa toimii nuorisovaltuusto NUVA sekä Vanhus- ja vammaisneuvosto.	3	Hyvinvointitoimiala ja sosiaalitoimi.
Turvallinen ja osallistava toimintaympäristö	Turvallinen asuin- ja liikenneympäristö	Esteettömyyssuunnitelma (työpajan luiska tulossa 2020)	1	Tekniset ja ympäristöpalvelut
		Liikenneturvallisuuden edistäminen Liikenneturvallisuussuunnitelma Kehitetään kevyen liikenteen käytön mahdollisuuksia. Jalkakäytävien lisääminen.	3	Liikenneturvallisuustyöryhmä. Liikennesuunnittelun koordinaattorin palkkaaminen Loimaan seutukunnalle. Tekniset ja ympäristöpalvelut
	Terveellinen elinympäristö	Huomioidaan eri väestöryhmien ja erityisryhmien hyvinvointiin liittyviä tarpeita kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa. Teknisten ratkaisujen mm. valaistus hyödyntäminen kuntaympäristön turvallisuuden edistämiseksi. Liikuntapaikkojen ylläpito ja niiden turvallisuuden varmistaminen säännöllisillä tarkastuksilla ja ylläpidolla.		Kunnanjohtaja/johtoryhmä Tekniset ja ympäristöpalvelut Vapaa-aikatoimi sekä Tekniset ja ympäristöpalvelut

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

Työikäisten aktiivisuuden ja elämänhalinnan lisääminen	Monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastus- ja osallistumismahdollisuudet.	Monipuolisen kulttuuri-, harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan tarjoaminen kuntalaisille tiiviissä yhteistyössä kansalaisopiston ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toistuvat palvelukyselyt, vähintään kerran valtuustokaudessa.	2	Hyvinvointitoimiala
Terveyden edistäminen	Liikunnan ja terveellisten elintapojen edistäminen	Monipuolisten ja matalankynnyksen liikuntaryhmien tarjoaminen työikäisille. Liikkumiseen kannustavat tempaukset ja tapahtumat. Elintapaohjauksen palvelutarjotin erikoissairaanhoidon käyttöön, mutta myös kuntalaisille.	2	Hyvinvointi- ja sotepalvelut
	Päihteiden aiheuttamien ongelmien vähentäminen	Kunnassa nimetty ept-yhdyshenkilö on sosiaalijohtaja. Kartoitetaan kunnan ept-työryhmän käynnistäminen ja Härkätien ept-suunnitelma. Päihteiden käytön haitoista tiedottaminen sekä terveisiin elämäntapoihin ohjaaminen terveydenhuollossa. Päihteet ja rahapelaaminen puheeksi kaikissa sote-palveluissa. PAKKA-toimintamallin selvittäminen.	1	Sosiaalitoimi, sote-palvelut
	Mielenterveyden edistäminen	Mielenterveyttä edistävien voimavarojen esille nostaminen ja yksilöllisten voimavarojen tunnistaminen terveydenhuollossa harrasteryhmissä sekä muissa kunnan palveluissa. Itsehoitoon ohjaavat menetelmät. Arkeen voimaa –toimintamallin käynnistäminen vuonna 2022.	1	Hyvinvointi- ja sotepalvelut
	Vanhemmuuden tukeminen	Vanhemmuutta tukevien luentoja ja koulutusten järjestäminen. Erityistä tukea tarvitsevien vanhempien vertaistukiryhmät, voisiko esim. seurakunnan perhetyössä olla resursseja?	1	Sivistystoimi, Sosiaalitoimen perhepalvelut, MLL, SRK
Työllisyyden edistäminen	Yritysten toimintaedellytysten kehittäminen	Elinkeinoalan kehittäminen kunnassa, mm. yrittäjien tapaamiset sekä vuoropuhelu yrittäjien ja kunnan välillä, elinkeinoasiantuntijan palvelut.	1	Elinkeinoasiamies ja kunnanjohto

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

	Aikuiskoulutuksen mahdollisuuksien kehittäminen	Oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien kartoitus kunnassa, ei toimi resurssien puutteen vuoksi. Olisiko elinkeinoasiantuntijalla mahdollisuutta kartoittaa tarvetta myös yrityksiltä? Ja käynnistää kouluyritysyhteistyötä.	1	Elinkeinoasiantuntija ja kunnanjohto
	Työkyvyn ylläpitäminen	vapaa-aikatoimen palvelut	3	Hyvinvointitoimiala
	Työllistymisen tukeminen	Työttömien terveystarkastukset ja niiden hyödyntäminen terveellisiin elintapoihin ohjaamisessa. Työkokeilut sekä kuntouttava työtoiminta. Työpajatoiminnan kehittäminen.	2	Sosiaaliohjaaja selvittää, Liikkuva aikuinen - kehittämishanke, Työpaja
Pitkäaikaistyöttömien aktivointi työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin	Pitkäaikaistyöttömien määrä pysyy hallinnassa.	Työpajatoiminta ja kunnan sosiaaliohjaajan palvelut. Yhteistyö TE-toimistojen kanssa. Työvalmentaja Työpajalla ensisijaisesti nuorille, myös työikäisille.	2	Työpaja, sosiaaliohjaaja, yhteistyöverkostot
	Tuetaan työntekijöiden osaamisen kehittämistä koulutusten kautta.	Koulutusten tarjoaminen.	2	Sosiaalitoimi
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Asiakasosallisuuden lisääminen	Kuntalaisille tehtävät palvelukyselyt joka toinen vuosi ja palvelujen kehittämiseen tähtäävät työpajat. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa. Kunta on niin pieni ja byrokratia niin matala, että luonteva kokemusasiantuntijayhteistyö päätöksenteon valmistelussa ei vaadi erityistä osallisuusrakennetta. Kunnassa toimii nuorisovaltuusto NUVA sekä Vanhus- ja vammaisneuvosto.	3	Hyvinvointitoimiala.

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman seurantataulukko

1 = toteutus heikko tai alkuvaiheessa

2 = toteutunut osittain tai kohtalaisesti

3 = toteutunut hyvin, päämäärä saavutettu

Päämäärä	Päämäärän saavuttamista tukevat tavoitteet	Toimenpiteet	Arvio toteutumisesta 1-3	Selvitys toteutumisesta
Turvallinen ja osallistava toimintaympäristö	Turvallinen ja esteetön asuin- ja liikkumisympäristö	Esteettömyyssuunnitelma	1	Tekniset ja ympäristöpalvelut
	Terveellinen elinympäristö	Liikenneturvallisuuden edistäminen. Erityisesti tulisi huomioida jalankulkijoiden esteettömyysasiat kuten talvikunnossapito (teiden ylitykseen johtavien jalankulkuväylien aeraus) ja jalkakäytävien korotukset suojateiden kohdalta (korkeita kanteja monin paikoin, joissa esim. rollaattorin ja pyörätuolin kanssa vaikea liikkua.	1	Liikenneturvallisuustyöryhmä. Jalankulkuväylille asennettu levähdyspenkkejä
		Liikenneturvallisuussuunnitelma	2	Liikennesuunnittelun koordinaattorin palkkaaminen Loimaan seutukunnalle.
	Monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastus- ja osallistumismahdollisuudet.	Ikiliikkuja -kehittämishanke, matalan kynnyksen liikuntaryhmien perustaminen (uudet kokeilut kuten tuolitanssit, tuolijumpparyhmien perustaminen). Liikuntaraatien toteutus.	3	Hyvinvointitoimiala ja yhdistykset Ikiliikkuja-hankkeen kautta aloitettu uusia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä sekä hyvinvointiryhmiä on toteutunut kaksi.
	Toimiva neuvonta-palveluohjausjärjestelmä	Elintapaohjauksen menetelmien lisääminen ikäihmisten neuvontapalveluihin ja eri toimialojen yhteistyön lisääminen ikäneuvolan toiminnan parantamiseksi/kehittämiseksi.	1	70-vuotiaat kutsutaan ikäneuvolaan terveystalveluiden kautta.

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

		<p>Neuvonta- ja palvelun ohjaksen tehostamiseen kokeillaan matalankynnyksen palvelupisteen käyttöä kirjastolla.</p> <p>Digituen järjestäminen kuntalaisille.</p> <p>Lisätä yhteistyötä Härkätien terveystalouden kanssa sotepalveluiden tiedottamisen lisäämiseksi.</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto ehdottanut hyvinvointikyselyn teettämistä kaikille yli 65-vuotiaille kokonaisvaltaisen palvelutarpeen kartoittamiseksi.</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Matalan kynnyksen palvelupistettä kokeiltu.</p> <p>Digitaitoja ikääntyneille -hanke 2022-2023, kirjastotoimi</p> <p>Yhteistyöpalavereita ollut.</p> <p>Kysely teetetään syksyllä 2022.</p>
Vammaisten tukevien palveluiden kehittäminen	Vammaisten osallistumista ja omatoimisuutta vahvistavia ja yksilölliset tarpeet huomioivat tukitoimet.	Vanhus- ja vammaisneuvoston aktivoiminen. Vammaispalveluista on esitetty toive esim. jostain yhteisistä tapaamisista tai luennoista, jossa esiteltäisiin heille suunnattuja palveluita.	3 1	Koollekutsujana sosiaalijohtaja. Neuvosto on kokoontunut, mutta muita luentoja tai tapaamisia ei ole ollut.
Onnistuneiden hoito- ja hoivapalvelujen järjestäminen	Asiakkaan palvelutarpeista lähtevät, tarkoituksenmukaiset sijoitukset hoito- ja hoivapalveluyksiköihin.	<p>Palvelutarpeen kartoitukset ikäihmisten osalta hoitaa sosiaalitoimi: kotipalvelun vastaava sairaanhoitaja apunaan terveystalouden ja sosiaaliohjaaja.</p> <p>Maakunta suosittaa kuntia laatimaan ikäasumisen ohjelman, jonka osana tulisi tarkastella yhteisöllisten asumismallien kehittämisen mahdollisuuksia. Someron mallin selvittäminen, hankehakemus</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>-</p>	<p>Sotepalvelut. Pitkäaikaishoitopaikat sekä lyhytaikaishoitopaikat ruuhkautuneet, aiheuttaen viivettä paikan saamisen suhteen.</p> <p>Johtoryhmä ja tekninen toimi</p> <p>Tekninen- sosiaalitoimi ja hyvinvointipalvelut</p>
	Työntekijöiden toimintakykyä ylläpitävän työtteen toteuttaminen kaikissa yksiköissä.	<p>Työnohjausten käynnistäminen.</p> <p>Tyhy-toiminta.</p> <p>Koulutukset.</p> <p>Smartum-setelit</p> <p>Kuntosali ja kunnan jumpat maksuttomat</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<p>Työnohjauksia ei ole järjestetty henkilöstölle/Sos.palvelut</p> <p>Tyhy-toimintaa ei ole järjestetty/sos.palvelut.</p> <p>Koulutuksia ei ole järjestetty/Sos.palvelut.</p> <p>Smartum-setelit, kuntosali ja jumpat toteutuneet /Keskushallinto, Vapaa-aikatoimi</p>

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

	Ikäntyvien hoidon kehittäminen.	RAIsoft-järjestelmän käyttöönotto kotihoidossa. Kotihoidon käytänteiden kehittäminen muun muassa kirjauksen, lääkehoidon ja erinäisten suunnitelmien päivitysten suhteen. Lääkkeiden annosjakelu aloitettu.	2 2	Sosiaali-/ vanhuspalvelut ja kotihoito. Koulutukset ovat alkaneet. Osittain toteutunut/Sos.toimi
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva toiminta hyte-työssä.	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa. Yhteisöllisyyttä lisäävät tapahtumat ja ryhmät. Matalankynnyksen toiminta, mm. harrasteryhmät ja esim. kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osallisuuden lisäämisessä, kuntalaisten olohuone –idea. Vanhus- ja vammaisneuvosto ja Muistikahvila	2	Hyvinvointipalvelut, sote-palvelut, SRK, yhdistykset, Vanhus- ja vammaisneuvosto
Ikäihmisten toimintakyvyn ja kotona asumisen tukeminen	Asuntojen toimivuus ja turvallisuus	Esteettömyyssuunnitelma Sosiaaliohjaajan ja kotipalvelun vastaavan sairaanhoitajan sekä terveydenhuollon neuvontapalvelut	1 3	Tekniset ja sosiaalipalvelut Sosiaalipalvelut
	Omaehtoista asiointia tukeva, kunnan eri alueet huomioiva palveluliikennejärjestelmä	Kuljetuspalveluiden kehittäminen. Voisiko olla esim. kimpakyytipalvelu/asiointiliikenne naapurikuntiin esim. 1 krt. kuussa yhteistyössä kuljetuspalveluyrittäjän kanssa.	1	Tekniset ja sosiaalipalvelut, yritykset sekä kolmas sektori.
	Asiakkaan tarvekartoitukseen perustuva kotihoidon järjestelmä	Asiakslähtöisen palvelun yhä parempi toteutus kotipalvelussa. (RAIsoft-järjestelmän käyttöönotto tukee tätä) Entistä tasavertaisemman palvelutarjonnan turvaaminen tulevaisuudessa hyvinvointialueen kautta.	1	Sosiaalipalvelut/ kotipalvelun vastaava sairaanhoitaja. Ei toteudu resurssipulan vuoksi.
	Asiakkaan kotona selviämistä ja omaishoitajan jaksamista tukeva omaishoidon tuen järjestelmä.	Omaisohitajien lakisääteiset vapaat Omaisohitajien terveystarkastukset ja 70-vuotiaiden terveystarkastukset. Yksilöohjausta ja kotikäyntejä tarvittaessa Hyvinvointipäivä ja Omaishoitajaviikon tapahtumat	1 1 3 2	Ei ole toteutuneet/Sosiaalipalvelut Sotepalvelut Sos.palvelut Hyvinvointipalvelut ja Loimaan Seudun OmaisOiva

Koski tl hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025

	<p>Palvelurakenteen vahvistaminen kotona asumista tukevilla palvelumuodoilla.</p> <p>Ravitsemusterveyden lisääminen</p>	<p>Kuntouttavan työotteen ja aktiivisen varhaisen tuen käyttäminen.</p> <p>Elintapaohjauksen ryhmä Liedossa, hyvinvointiryhmät ja Arkeen Voimaa toiminta. Tasapainoryhmä toimii Koskella.</p> <p>Ravitsemusterveyden edistämistä tukevien toimien selvittäminen ja mahdolliset hyvinvointialueen tuomien uusien toimintamallien käynnistäminen.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>Sosiaali-/Tekniset palvelut</p> <p>Sotepalvelut ja hyvinvointipalvelut</p> <p>Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut, hyvinvointipalvelut sekä hyvinvointialue</p>
--	---	---	----------------------------	--